

יום ראשון
צום שבועה עשר בתמוז
צאת הצום בשעה: 20:12
שנובה שדצום יתפך לישון ולשנובה

בית מדרן

לע"נ מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א

ערש"ק
פרשת בלק
ט"ו תמוז תשפ"א
מפטרין: והיה שארית (מיכה ה')

עלון מס' 303

העיר	כניסת השבת	צאת השבת	רבינו תם
ירושלים	19:34	20:25	21:21
תל אביב	19:31	20:23	21:18
חיפה	19:35	20:26	21:22
באר שבע	19:31	20:22	21:18

שיעורו השבועי
של מרן הראש"ל הרה"ר לישראל אב"ד בביה"ד העליון
הגאון הגדול **רבי יצחק יוסף שליט"א**
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

הרב המקדים: הרה"ג רבי זבדיה כהן שליט"א
אב"ד בתל-אביב

כותב השיעור: הרב דביר פרץ שליט"א
עורך השיעור: הגאון רבי יצחק לוי שליט"א
רב העיר נשר | חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

השבוע
זכות עלון
"בית מדרן" מוקדש ל:
נצחיה בת מרים
לרפואה שלימה במהרה

לכל המטונין שזכות עלון "בית מדרן" יוקדש עבורו להצילה ולהפיקה שלימה או להבדיל לעולמו נשמת
חייגו: 5290*

קו 'הליכות בית מדרן'
עם מיטב השלוחות
שאלות בהלכה, שיעורי תורה, שלוחות מרתקות
לנשים ושלוחות מיוחדות לילדים

התקשרו: 5293*
תוכן העניינים:

- עמ' 4-1** **השיעור השבועי**
מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א
- עמ' 5** **פרשת בלק**
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
- עמ' 5** **בעקבות רבותינו**
רבנו חיים בן עטר זיע"א
- עמ' 6** **מאור ישראל**
הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
- עמ' 6** **כשרות המזון**
הרב אברהם דניאל שליט"א
- עמ' 7** **לחיות עם האמונה**
הרה"ג רבי יעקב לוגאסי שליט"א
- עמ' 7** **חינוך ילדים**
הרה"ג רבי אבנר קוואס שליט"א
- עמ' 8** **פינת האור החיים הקדוש**
לרפואת התינוקת אורה תהילה בת אפרת

הנאה ממעשה שבת

עבר ויצק מים על חמין. הנאה ממעשה שבת אסורה מהתורה או מדרבנן. במה אין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים. מכר לחבירו איסור, אם צריך להשיב לו את כספו. קטן הרוצה לטעום לפני הקידוש. נתינת איסור לקטן. המתנה בין בשר לחלב לקטן, יולדת, חולה. הטעמים שאסרו הנאה ממעשה שבת, והנפקא מינה. הנאה ממלאכת בורר.

עצמו לא יאכל עולמית. וטעם החילוק ביניהם, כי רבי יהודה קונס שוגג אטו מזיד, ורבי מאיר לא קונס. רבי יוחנן הסנדלר אומר: בשוגג יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו, במזיד לא יאכל עולמית לא לו ולא לאחרים. ע"כ. ובגמרא חולין (ס) מובא, שכאשר רב היה מוסר שיעור בשיבה שלו, היה אומר להם הלכה כרבי מאיר, אך כשהיה דורש לציבור הרחב, לבעלי בתים, היה מחמיר עליהם כדעת רבי יהודה שקונסים שוגג אטו מזיד, כי אמר, יש כאן הרבה עמי ארצות, ואם אתיר להם מחר מחרתיים יעשו במזיד.

הפוסקים כרבי מאיר

ג. באו התוספות (שם ד"ה מורי להו) וכתבו, מדברי הגמרא שרב היקל לתלמידיו משמע שמעיקר הדין הלכה כרבי מאיר להקל. לדבריהם, מי שבישל בשבת בשוגג, כגון שחשב שעוד לא נכנסה שבת, ולקח את הסיר שהיה בו אוכל לא מבושל, ושם על הפלאטה, ובבוקר כשבא לאכול התברר לו שהניח את הסיר על הפלאטה אחרי השקיעה ועבר איסור, כיון שעשה בשוגג מותר לו לאכול מהתבשיל. התוספות לא יחידים, יש כמה ראשונים שעמדו בשיטתם, ומהם ספר התרומה (פרק כירה סימן רלא, רמח), הרז"ה (פרק כירה), הארחות חיים (הל' שבת אות עו) הריטב"א (שבת לח.), הראב"ד (הובא בחידושי הרשב"א שבת קנא), ועוד.

2 היום אומרים הפון, שבחורי ישיבות צריכים להחמיר, המחמיר תבוא עליו ברכה. אבל מי שרואה את דברי הגמרא הללו רואה שאם בחורי ישיבות יודעים את ההלכה טוב, אין מה לפחד עליהם, ואילו על בעלי בתים מפחדים שיטעו, ולכן מחמירים עליהם. תלוי גם איזה בעלי בתים, אם הם קובעים עיתים לתורה או לא.

עבר ויצק מים

א. בשיעור הקודם דיברנו בהרחבה שאסור ליצוק מים רותחים לחמין שמצטמק, ויש לדון לגבי מי שעבר ויצק מים רותחים לתבשיל, האם יהיה מותר לו לאכול ממנו, או לא. הפרי מגדים (סימן שיח א"א סק"י) כתב כלל, שכאשר יש מחלוקת בדיני בישול בשבת, בדיעבד יש להקל ולהינות, כי כל איסור הנאה ממעשה שבת הוא מדרבנן, ובמחלוקת האם יש בישול אחר בישול בלח אומרים ספק דאורייתא לחומרא, אבל לענין הנאה מבישול זה יש לומר ספק דרבנן לקולא. וכעת נבאר את הדברים בהרחבה.

המבשל בשבת

ב. יש בתוספתא (שבת פ"ב ה"ו) - הובאה בכמה מקומות בש"ס (גיטין נג: ב"ק עא. שבת לה. כתובות לד. חולין טו.). המבשל בשבת, רבי מאיר אומר: בשוגג יאכל אפילו בו ביום, במזיד לא יאכל בו ביום. רבי יהודה אומר: בשוגג יאכל במוצאי שבת, במזיד הוא

1 מי ששאל תלמיד חכם והשיב לו שמותר, ואחר כך התברר שהתשובה היתה טעות, זה נקרא שוגג. הצמח צדק (הקדמון סימן מו) כתב, שצריכים לשאול חכם שבקי בהלכה, אבל אם שאל מי שלא בקי בהלכה, הרי זה נקרא מזיד. בשו"ת התשב"ץ (ח"א סימן קמו) וכן מרן הבית יוסף בשו"ת אבקת רוכל (ס"ס רב) כתבו, שההגדרה של תלמיד חכם היא שידע להשיב כהלכה על רוב ההלכות המצויות, אם שואלים אותו בדיני פרה אדומה והוא לא יודע, לא נורא, אבל צריך לדעת הלכות תפלה, ברכות, שבת, בשר וחלב וכו'. תלמיד חכם כזה ששנה ולימד אחרים, אין שיעור לתורה שלו, באים להלוייתו מאות ואלפים.

נא להתפלל לרפואתה השלימה בקרוב של אורה תהילה בת אפרת לרפ"ש

הפוסקים כרבי יהודה

ד. כנגדם כתב השר מקוצי בסמ"ג - ספר מצוות גדול (מצוה סה), כיון שרוב דרש כרבי יהודה, אף אנתנו נדרוש כך, כיון דנפיש עמי ארצות גבן - שמצויים אצלנו הרבה עמי ארצות - יש לפסוק כרבי יהודה. וכן פסקו הר"ף (פ"ג דשבת), הרא"ש (פ"ק דחולין סימן יח), הרמב"ם (פ"ו מהלכות שבת הכ"ג), הרמב"ן (חולין טו), הרשב"א (חולין טו), הר"ן (שבת יז ע"א מדפי הר"ף), הגאונים (בה"ג הלכות שבת כב ע"ב, ושאלות דרב אחאי גאון פרשת שלח לך שאילתא קכח), וכן פסק הטור (ריש סימן שיח). וכתב מרן הבית יוסף: וכיון שהר"ף הרמב"ם והרא"ש - שלושת עמודי ההוראה - מסכימים לדעה אחת לפסוק כרבי יהודה, וגם הגאונים והרמב"ן סוברים כן, הכי נקטינו. וכן פסק בשלחן ערוך (סימן שיח סעיף א): המבשל בשבת, במזיד אסור לו לעולם ולאחרים מותר למוצאי שבת מיד, ובשוגג אסור בו ביום גם לאחרים, ולערב מותר גם לו מיד. ע"כ.

מעשה שבת מהתורה או מדרבנן

ה. והנה בגמרא בבא קמא (עא). נחלקו רבינא ורב אחא, חד אמר שמעשה שבת אסור מהתורה, שנאמר "ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם" (שמות לא, ד), מעשה שבת אסור מהתורה בדיוק כמו קרבן קודש, וחד אמר שמעשה שבת אסור מדרבנן, ודרש "היא" קודש ואין מעשה קודש. ובגמרא חולין (צג): אמרו כלל, שבכל התורה כולה כשנחלקו רב אחא ורבינא, רבינא הוא המיקל והלכה כמותו שהוא בתרא, הוא סידר את התלמוד. לפי זה הלכה כרבינא שמעשה שבת אסור מדרבנן, וכן כתבו כמה אחרונים, ומהם המב"ט בקרית ספר הובא בשדי חמד (מע"מ כלל צה), הגאון רבי זלמן (סימן שיח ס"א) והמטה יהודה (שם סק"א), ערך השלחן (ס"ק ג), האגרות משה (חאו"ח סימן כג), הגאון רבי יצחק וייס ראב"ד העדה החרדית במנחת יצחק (ח"ב סימן קו). אמנם הלבוש (רי"ס שיח) - שהיה לפני כ-400 שנה, כתב שמלאכה גמורה הנעשית בשבת אסורה בהנאה מן התורה, וכמובן שלא חלק על גמרא מפורשת שהלכה כרבינא, אך סבר שהגמרא לא דיברה על מידי דאיסורי אכילה, כי גנאי הוא לישראל שגופו יתגדל מדבר שנתבשל בשבת. גם בספר יד מלאכי (כלל תקסד) הביא בשם הדמשק אליעזר (חולין דל"ו ע"א) - היה לפני כ-400 שנה בדורו של הב"ח - דבמידי דאכילה לא נאמר הלכה כרבינא, ולדבריהם יוצא שמעשה שבת אסורים מדאורייתא.

אל יטיל אימה יתירה

ו. יש בגמרא גיטין (ז), אמר רבי אבהו, לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו, שהרי אדם גדול הטיל אימה יתירה בתוך ביתו והאכילוהו דבר גדול, ומיהו? רבי חנינא בן גמליאל. שואלת הגמרא, האכילוהו סלקא דעתך? השתא בהמתן של צדיקים אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידם, צדיקים עצמן לא שכן?! אלא ביקשו להאכילו דבר גדול, ומהו? אבר מן החי. פעם בני ביתו שחטו בשבילו כבש, וראה שבתבשיל חסרה רגל אחת, ושאל: איפה עוד רגל? הם פחדו שלא יצעק עליהם, ומיד רצו וחתכו רגל מכבש חי, ואמרו לו: הנה הרגל הרביעית. התוספות שם (ד"ה השתא) כתבו שהקב"ה לא מביא תקלה לצדיקים דוקא בדבר אכילה, כי גנאי הוא לצדיק שאוכל דבר איסור, זהו גנאי שהאיסור עובר לדמו והוא חי ממנו, ומה שאין כן שאר איסורים שהם בגמרא ולא בחפצא, שעלול הצדיק להיכשל.

קרא והטה

ז. התוספות בהמשך דבריהם הביאו את דברי הגמרא בשבת (יב), לא יקרא לאור הנר שמא יטה - ואפילו שסגר את החלון ואין חשש שיכבה - אמר רבי ישמעאל בן אבא, אני אקרא ולא אטה, אני יודע לשמור על עצמי, יש לי

3 מנא נלמד מוסר השכל, שאדם לא יטיל אימה יתירה בביתו, וכמו שכתב הרמב"ן באגרות: תתנהג תמיד לדבר כל דברך בנחת, ודברי חכמים בנחת נשמעים (קהלת ט, ז).

4 הזכרתי פעם, שקראו לו ישמעאל למרות שאסור לקרוא על שם רשע, אסור לקרוא נמרוד או עשו, אפילו בהרצליה פיתוח לא קוראים כך... אלא ישמעאל חזר בתשובה, וכיון

יראת שמים. פעם אחת קרא וביקש להטות, אמר: כמה גדולים דברי חכמים, שהיו אומרים לא יקרא לאור הנר. רבי נתן אומר, קרא והטה - כלומר שעבר איסור מהתורה משום מבעיר - וכתב על פנקסו: אני ישמעאל בן אלישע קריתי והטיתי נר בשבת, לכשיבנה בית המקדש אביא חטאת שמנה. צריך לחפש את הפנקס הזה, מעניין... נמצא שיש אומרים שרבי ישמעאל נכשל, כיצד יתכן? אלא הביאור כנ"ל, שבכל דבר שאינו אכילת איסור יש חשש שאפילו צדיקים יכשלו.

אכלו בכיפור

ח. וכן הביאו התוספות את דברי הגמרא בראש השנה (כא), לוי איקלע לבבל, והגיע לשם סמוך לליל י"א בתשרי, ואחרי תקיעת שופר של סיום צום כיפור ראה אותם אוכלים חמין, אמר להם: בסיים תבשילא דבבלאי ביזמא רבה דמערבא - טעים תבשיל הבבלים - קוסא מחשי וכדומה - ביום צום הכיפורים שבארץ ישראל, ובא לומר להם שבדרך כלל אלול אינו מעובר, אבל השנה עיברו את אלול בארץ ישראל, וכעת נכנס הצום והם אומרים שם "כל נדר". שאלו אותו: ראית בעצמך שעיברו את החודש? אמר: שמעתי. ולא סמכו עליו. המדובר הוא על דור של אמוראים צדיקים, איך כולם נכשלו ואכלו ביום הכיפורים? אלא שהם לא נכשלו באכילת איסור, הם אכלו חלק בית יוסף, הכשר הרבנות מהדרין, לא חיפשו הכשרים אחרים, לא אכלו מהכשר שהמשיגה מגיע פעם בשבוע, או מהכשר שנותן כשרות לעסק שעובר בשבת, וכאשר השעה של האכילה גורמת איסור, בזה הצדיקים עלולים להיכשל.

אכל לקה ושלם!

ט. כתב רש"י (כריתות ד.), שכל איסור דאורייתא הוא איסור חפצא, וכל איסור דרבנן הוא איסור גברא. וגם בשו"ת תורת חסד מלובלין⁵ (סימן לא) כתב שאיסורי דרבנן נחשבים איסור גברא, והסתמך על רש"י, ופלפל בזה פלפול שלם. בשלחן ערוך חושן משפט (סימן רלד סעי' ב, ג) נפסק, אדם שבא לחנות לקנות בשר לכבוד שבת, והקצב אמר לו: בבקשה, זה בשר חלק. במוצאי שבת מתקשר אליו הקצב ואומר לו: קנית ממני בשר, תדע שעכשיו התברר לנו שהוא טרפה, באו ערבים באמצע הלילה ושמו לי בשר טרף. טוב מה יעשה? נכשל, אמר לו: בוא איתי לדין תורה, תבע אותנו וטען: תחזיר לי את הכסף, גם אכלתי איסור וגם אני צריך לשלם עליו?! 'אכל לקה ושלם'... אם האיסור דאורייתא - כגון בשר שאינו חלק - צריך להחזיר את הדמים, כי גופו גדל ממאכל איסור, מה שאכל אכל⁶ ומה שלא אכל יחזיר למוכר. אבל

שהיה בעל תשובה מותר לקרוא בשם זה.

5 ספר יפה מאוד, לאחרונה הוציאו אותו במהדורה חדשה, אותיות יפות והערות למטה, תענוג ללמוד בספר הזה! מרן זצ"ל החשיב אותו מאוד. סיפרתי פעם, בבר מצוה שלי קיבלתי כמה ספרים כפולים, פלא יועץ פעמיים וכו', ומרן ראה את כל ערמת הספרים ואמר לי: לך לחנות של שטיצברג - תלמיד חכם, חסיד גור - במאה שערים, ותתן לו את כל הספרים הללו תמורת הספר תורת חסד מלובלין, והוא כבר ידיק דף ריק על ההקדשה שבדף הראשון של הספרים. לפני כשלושים שנה כשהייתי מוסר שיעורים כלליים בישיבה הייתי נעזר הרבה בספר הזה.

6 פעם לפני חמישים או ששים שנה היו חנויות שמכרו גם כשר וגם חלק, והיה בכך מכשול שהיו חותכים עם הסכין של הבשר הכשר גם את הבשר החלק, למרות שנשארה שמנונית על הסכין ולדעת מרן הבית יוסף בשר כשר הוא טרף. היום ב"ה אכשור דרא, ובחנניות הבשר חלק נפרד וארוז בניילון, או שמוכרים רק בשר חלק, וכבר לפני כשלושים או ארבעים שנה רפאלי היה מוכר בשוק מחנה יהודה רק בשר חלק.

7 ועל מה שאכל יעשה תשובה וכפרה, יוסיף כל יום שעה של לימוד תורה. הזרע אמת (חאו"ח סימן פט) כתב שהתיקון לכל העוונות להרבות בלימוד התורה. היום אחרי התפלה ניגש אלי מישהו בצד ואמר: הרב, השבוע היה יום אחד שלא היה לי תפלין בבוקר, התפללתי שחירת ואמרתי אניח במשך היום, אבל שכחתי וכל היום לא הנחתי תפלין, הרב יתן לי תיקון! מה אניגד לו שישן על ברזלים, שיעשה תעניות?! אמרתי לו את דברי הזרע אמת, שיוסיף בלימוד תורה, אם נניח לומד בסדר ג' עד 11 בלילה, יוסיף במשך תקופה כל יום עוד שעה של לימוד. יש אומרים שאדם שלא הניח תפלין יום אחד, אפילו שבמשך כל חייו הניח, נחשב קרקפתא דלא מנח תפלין, ב"ה שהלכה לא כך, אבל יש דעה כזו, זה חמור מאוד, הוא ביטל עשה, לכן שיעשה את התיקון הזה.

העלון להצלחתם של: יהודה ישראל בן חנה יהודית - שיגדל מתוך בריאות לתורה ועבודה, יהל, טוהר, ואיתן שילוי בני אורטל - הצלחה בריאות תורה חופה ויראת שמים, יוסף אברהם בן מוזל - להתחזק בעבודת השם, ליגל בת מרים קלודין - רפואה שלימה, ליה בת סימי - רפואה שלימה, לנה בת פאינה - לידה קלה בידיים מלאות תינוק בריא ושלם.

אם האיסור דרבנן - יש טרפות שאיסורם מדרבנן - אם לא אכל יחזיר לו הבשר והמוכר יחזיר את הכסף, ואם אכל המוכר לא חייב לו כלום. והסביר הנתיבות המשפט (ח"מ סי' רלד ס"ב), כי על איסור דאורייתא צריך כפרה, אבל על איסור דרבנן אין צריך כפרה. וביאר ביביע אומר ח"א (חיו"ד סי' ד אות ד) את טעם החילוק בזה, כי איסור דאורייתא הוא איסור חפצא, מה שאין כן איסור דרבנן הוא איסור גברא.

טעימה לקטן לפני הקידוש

י. לפי זה ביאר מרן זצ"ל ביביע אומר שם (אות ה), מה שכתב בהגהות מיימוניות (פכ"ט מהלכות שבת אות מ) - הביאו הבית יוסף (סי' רסט) - שמוותר להאכיל קטן קודם הקידוש, כי האיסור הוא מדרבנן. לכתחילה עדיף לחנך ילד בן תשע עשר שלא יטעם לפני הקידוש, אבל אם האמא מתפללת שחרית והבת מוסק, והוא רוצה בינתיים לאכול, מותר לתת לו בידים שיאכל עוגה או מהסלטים לפני הקידוש, כי האוכל כשר, ורק השעה גורמת את האיסור לאכול, וכיון שהוא איסור גברא, כל האיסור הוא על איש גדול מעל בר מצוה, לא על קטן.

עשה ולא תעשה

יא. המשיך מרן זצ"ל (שם אות ו בשם המנחת יחיאל סימן עא אות ד) וכתב, שלפי דברי נתיבות המשפט נבין עוד את החילוק בין מצוות לא תעשה למצוות עשה. בכל לא תעשה שבתורה נשים חייבות, בין אם הזמן גרמון בין אם לא, אבל במצוות עשה, אם אין הזמן גרמון נשים חייבות, ואם הזמן גרמון פטורות, כגון ישיבה בסוכה, נטילת ארבעת המינים, שמיעת קול שופר. אלא שהרי כתב הר"ן (נדרים יח.) שכל מצוות עשה הם מצוה על הגברא, הציווי הוא על האיש: תקרא קריאת שמע, תניח תפלין, וזוהו אפשר לחלק בין גברא לגברא, בין איש לאשה, מה שאין כן בלא תעשה, כגון אכילת איסור ובלה וטרפה וחזיר, שהוא איסור חפצא, ולכן לא שייך לחלק בזה.

לתת לקטן איסור בידיים

יב. עוד כתב מרן זצ"ל (שם אות ד), שבוה חולקים הרשב"א (שבת קכא.) והר"ן (ריש יומא) עם הרמב"ם (פי"ז מהל' מאכלות אסורות הכ"ז), אם מותר לתת לקטן איסור דרבנן בידיים, כגון שנותן לו בישולי גויים, הגוי הדליק את האש והניח עליה את הקדרה, אפילו שמהתורה התבטל כשר, ירקות או בשר חלק, רבנן גזרו על כך משום חתנות. לדעת הרשב"א והר"ן מותר לתת לקטן איסור דרבנן, כי האיסור הוא על הגברא - על איש גדול שהוא בר חיובא, אך לדעת הרמב"ם אסור, כי רבנן עשאוהו כאיסור חפצא, דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון.

דעת השלחן ערוך

יג. אלא שלפי זה יש להקשות, שהרי לעיל הבאנו דברי השלחן ערוך שהמוכר דבר שנתברר שהוא איסור דרבנן, אינו צריך להחזיר התשלום, כי איסור דרבנן הוא איסור גברא, והלא מרן השלחן ערוך (סימן שמג) פסק כדעת הרמב"ם,

8 ולענין איסור שהוא ספק דאורייתא, כתב בשו"ת רב פעלים (ח"ב האו"ח סימן נג, חיו"ד סימן יח) שצריך כפרה, ולכן החמיר בנידונו. ומרן זצ"ל ביביע אומר (ח"א חיו"ד סימן יד אות ו, וח"א ח"א סימן נה בהערות על ח"ב אות כט, וחיו"ד סימן נה בהערות על ח"ב אות יב) חלק עליו בנידונו שהוא איסור דרבנן ולא ספק דאורייתא. ועל כל פנים כבר ביארנו שלמעשה העיקר הוא לימוד התורה, ולא תעניות וסיגופים.

9 חוץ משבת שהיא פעם בשבוע והיא מצות עשה שהזמן גרמא, ובכל זאת נשים חייבות בכל מצוותיה, קידוש, לחם משנה, סעודות שבת, ברכת המזון, וכמוכן גם בלא תעשה, אסור להן לבשל, להדליק חשמל, כי על שבת יש לנו לימוד מיוחד (בברכות כ:), זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, בדברות הראשונות שבפרשת יתרו נאמר "זכור את יום השבת לקדשו", ובדברות האחרונות שבפרשת ואתחנן נאמר "שמור את יום השבת לקדשו", והקב"ה כל יכול אמר ברגע אחד "זכור" ו"שמור", ולמדו חז"ל: כל שישנו בשמירה - לא תעשה - ישנו בזכירה - קידוש והבדלה ושאר מצוות עשה.

שקטן אסור להאכילו בידים, אפילו דברים שאסורים מדברי סופרים, וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד ואפילו בדברים שהם משום שבות. פעם באתי למרן זצ"ל ושאלתי אותו, שלפי מה שביאר תהא סתירה בדברי מרן השלחן ערוך, מרן חייך ואמר לא תתחשב בזה, והוסיף שכתב את ההגדרה הזו לפלפול בעלמא. אם יש קושיא בשיעור כללי אפשר להישאר בצריך עיון, כי אין בזה נפקא מינה להלכה. מי שיש לו תירוץ שיכתוב ל¹⁰.

משלוח מנות

יד. נפקא מינה בזה, מי ששלח מנות לחבירו בפורים, ונמצא אחר כך ששלח איסור דרבנן, וחבירו לא ידע מהאיסור ואכל, האם קיים השולח מצות משלוח מנות, או לא. לפי דברי נתיבות המשפט הנ"ל שבאיסור דרבנן אין צריך כפרה בשוגג, וכאילו אכל כשר, יצא ידי חובת משלוח מנות, כי סוף סוף נהנה. ואמנם באור שמח (פרק ב מהלכות גירושין הלכה יז) כתב לחלוק על דברי נתיבות המשפט, ולדבריו גם איסור דרבנן צריך כפרה, וממילא גם לענין משלוח מנות יש לדון ולומר שלא יצא ידי חובה, כי אין כאן הנאה, אחר שצריך כפרה. גם בספר סוכת דוד (יבמות ז:) כתב כמו האור שמח, וביביע אומר (שם) הביא להקת פוסקים שחולקים על נתיבות המשפט הנ"ל, וסוברים שגם איסורי דרבנן הם איסור בחפצא.

המתנה בין בשר לחלב

טו. עוד נפקא מינה, ילד קטן בגיל תשע או עשר - וכל שכן בגיל חמש שעוד לא הגיע לחינוך - שאכל בשר, ואחר חצי שעה או שעה רוצים לתת לו לשתות כוס חלב, או לבן, הדין הוא שהמיקל יש לו על מה לסמוך, כי להמתין בין בשר לחלב הוא דין דרבנן, ורק גברא שהוא בר חיובא צריך להקפיד. אמנם בגיל שתים עשרה - שנה לפני הבר מצוה - שאז הוא מופלא הסמוך לאיש שנדרין נדרים, יש לו שכל והוא מבין עניין, יש לחנכו להמתין שש שעות בין בשר לחלב, ואחר אכילת בשר עוף ימתין חמש וחצי שעות, אבל לקטן מותר אף פחות¹¹. ואין הכוונה להקל כשהוא מבקש סוכריה חלבית או שוקולד חלבי, היום הילדים פקחים, אם ישאלו אותו, אבא, למה אתמול אכלתי חלבי אחרי שעה והיום אסור לי? ישיב לו: אתמול אכלת דבר מאכל, אבל אין להקל בממתקים.

יולדת וחולה

טז. וכן אשה יולדת, שבשבועות הראשונים אחר הלידה היא חלשה, במשך שלושים יום הראשונים דינה כחולה שאין בו סכנה, מותר לה לשתות כוס חלב אפילו אחרי שעה מאכילת בשר. היום היולדות יותר חזקות, לא כמו פעם, יש היום תרופות, אינפוזייה וכדומה, וזה מקל עליהן, ולכן טוב שיקפידו להמתין שש שעות. אבל אם בכל זאת מרגישה צורך - הלא בגמרא (נדה ט.) אמרו שיולדת אבריה מתפרקים ולא חוזרת לעצמה עד אחרי כ"ד חודש - יכולה להקל לאכול חלב אחרי שעה מבשר. וכן חולה שנפל למשכב - לא משנה חולה קורונה או משהו אחר... מותר לו לאכול חלב אחרי שעה מבשר.

10 א.ה. לכאורה י"ל, שמרן הש"ע בהלכות שבת חשב לדעת הרמב"ם שאיסורי דרבנן הם איסורי חפצא, ולכן כתב שאין לתת לקטן איסור דרבנן. אבל בדיני ממונות מרן חשב לאידך גיסא, שהמוחזק יכול לומר קים לי כדעת החולקים על הרמב"ם וסוברים שאיסור דרבנן הוא איסור גברא, ואם כן אין צריך כפרה, ולא צריך להחזיר לו.

11 חוץ משבת שהיא פעם בשבוע והיא מצות עשה שהזמן גרמא, ובכל זאת נשים חייבות בכל מצוותיה, קידוש, לחם משנה, סעודות שבת, ברכת המזון, וכמוכן גם בלא תעשה, אסור להן לבשל, להדליק חשמל, כי על שבת יש לנו לימוד מיוחד (בברכות כ:), זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, בדברות הראשונות שבפרשת יתרו נאמר "זכור את יום השבת לקדשו", ובדברות האחרונות שבפרשת ואתחנן נאמר "שמור את יום השבת לקדשו", והקב"ה כל יכול אמר ברגע אחד "זכור" ו"שמור", ולמדו חז"ל: כל שישנו בשמירה - לא תעשה - ישנו בזכירה - קידוש והבדלה ושאר מצוות עשה.

שוב נשוב

השבת מותר מיד. נחלקו בזה הראשונים, לדעת רש"י (חולין טו. ד"ה רבי יהודה) ישראל שעבר ובישל בשבת צריך לחכות בכדי שיעשו, וכן דעת בעל הלכות גדולות (הל' שבת כב:), הרמב"ן (חולין טו. ד"ה כל), הרמב"ם (גיטין ג:), שאילתות (פרשת שלח לך שאילתא קכח), הסמ"ג (לאוין סה). ועוד. אך לדעת הרמב"ם (פרק מהלכות שבת הלכה כג) מותר בצאת השבת מיד, וכן דעת רבינו יונה (הובא במגיד משנה שם), התוספות (חולין שם), הרא"ש (פ"ק דחולין סימן יט), הר"ן (חולין ד ע"א מדפי הרי"ף סד"ה מתינ') ועוד, ולדעתם דוקא בגוי שהאיסור קל בעיניו לומר לו, חוששים שמא יאמר לו, ולכן צריך להמתין בכדי שיעשו, מה שאין כן בישראל שלא חוששים. מרן פסק בשלחן ערוך (סימן שיח סעיף א) כהרמב"ם, כלומר שטעם איסור הנאה ממעשה שבת הוא משום קנס. אבל לפי זה יוצאת חומרא, לגבי אותו אחד שברר ושוב עירב, מה יעזור שיעירב, בכל אופן יהיה אסור לו ליהנות מהתערובת.

בורר יותר קל

כ. בילקוט יוסף (סימן שיח סעיף טו) כתבנו, שעם כל זה מי שעשה מעשה וברר גרעינים ושוב החזירם לצלחת, או שהוציא את האפונה מהאורז וכשאמרו לו שאסור החזיר את האפונה לאורז, מותר לו לאכול מזה, אפילו שעבר על איסור בורר מהתורה. שהרי התוספות (סוכה ג:) כתבו, כל דבר שהיה ניתן לעשותו בהיתר ובטעות עשה באיסור, בדיעבד לא אסרו משום מעשה שבת. ואם כן בנידוננו שיכל לברור את האוכל מתוך הפסולת, וטעה ועשה להיפך, כיון שיש לו דרך של היתר, לא קנסו אותו. מה שאין כן מי שבישל בשבת שאין לו דרך של היתר לבשל, שעליו אמרו שאסור לו ליהנות ממעשהו. הפרי מגדים (סימן שיח א"א סק"א) - הביאו הביאור הלכה (רי"ס שיט) - נסתפק אם אסור ליהנות ממלאכת בורר, כיון שהיה יכול לעשות בהיתר, ונשאר בצריך עיון. באופן שהחזיר את הגרעינים לצלחת יש כעין ספק ספיקא להתיר, שמא כהפרי מגדים, ושמא הטעם הוא משום אהנו מעשיו, ולהלכה אפילו אם לא עירב שוב מעיקר הדין מותר.

מרן זצ"ל לא חולק על ילקוט יוסף

כא. והנה מרן זצ"ל בספרו הליכות עולם (ח"ד עמ' עח) כתב לא כמו שכתבנו בילקוט יוסף, אלא מי שברר באיסור, אסור ליהנות ממעשיו. וכאשר הספר היה עדיין בעריכה, בשלב ההגהות, נזדמן לי להיות אצל מרן וראיתי על השלחן את דפי ההגהה, שאלתי את מרן: אבא, אתה חולק על ילקוט יוסף (שבת ג' סימן שיח סעיף טו) שמתיר...? דברתי אתו, והסכים עמי שיש להתיר. וביקש לשנות ולכתוב שמוותר בדיעבד. ואכן אחר כך הוסיפו "טוב להחמיר". כלומר שמעיקר הדין מותר. [וע"ע בשו"ת יביע אומר ח"י חו"ח סימן נה בהערות על ח"א אות יד. ובשארית יוסף סי' שיח סעיף ג].

שיעור זה יופיע בשלימותו, יחד עם כל שיעורי מרן הראשון לציון שליט"א בסדרת הספרים "השיעור השבועי" לפרטים: 077-2009-778

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הרשל"צ שליט"א מביהכנ"ס היזדים כל מוצש"ק. הרב המקדים בשעה 21:30, שיעורו של הרשל"צ בשעה 22:00 וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" *5293 *שלוחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

תקווה בת מרים לרפואה שלימה

לכל המעוניין להתברך מפי קודשו של מורינו ורבינו הראש"ל שליט"א בשידור חי בשיעורו השבועי להצלחה, לרפוא"ש או לעילוי נשמת יקירכם **חייגו: *5290**

העלון להצלחתם של: דורית בת ויקטוריה תקווה - הצלחה וכל הישועות, יואל בן משה - זיווג הגון, דוד בן שושנה - לזיווג הגון, משה מרדכי בן רבקה בילה - שפע של ברכה והצלחה, חנה יהודית בת ברינא פרידה - שפע של ברכה והצלחה, קורל בת מרים קלדין - שתתחתן בקרוב ממש, הגונים רות ושמעון בני מורן - בריאות ביתה ילדים צדיקים זיווגים.

הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
ראב"ד ירושלים וראש בד"ץ "אור שרגא"

פרשת בלק

נמצא כי גם בלק ששכר את בלעם לקלל את ישראל, לא האמין בו בכל ליבו, ואפילו לעג לו ברמו, ובכל זאת מן הספק הזמין אותו לקלל את ישראל שמה תהיה בו תועלת, ולכן אמר לו (להלן כ"ו) "ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ" - לא בטוח שהקללות שלך יועילו, אבל "אולי אוכל".

"ויפתח ה' את פי האתון ותאמר לבלעם מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים" (כ"ב כח).

מדוע פתח ה' את פי האתון, הלא יכול היה להראותו את המלאך עומד בדרכו, ומדוע נעשה נס כזה שתפתח האתון את פיה ותדבר?

אומר הכלי יקר: רצה הקב"ה לרמוז לבלעם שלא יתגאה שזכה לנבואה, כי לא מפני מעלתו זכה לה אלא בשביל ישראל, שלא יהיה לאומות העולם פתחון פה לומר אילו היה לנו נביא היינו חוזרים למוטב, ולפיכך זכה לנבואה אע"פ שאינו ראוי לה, ומפני כבודם של ישראל אפילו האתון יכולה לראות את המלאך ולפתוח את פיה ולדבר, ואף הוא אינו טוב יותר ממנה...

ניתן להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 052-7626077

"אם היודשים רוצים לעשות נחת רוח למת יקבצו עשרה אנשים כשרים ויעשו תיקון לנפטר וזה מועיל לו מאוד מאוד"

בער"ח אב יערכו אברכי "כולל בית מרן"

יום לימוד מיוחד, תיקון נפטרים, לימוד משניות וסיומי מסכת

לעילוי נשמת יקירכם

גם אתם יכולים לשמח את נשמת יקירכם! למסירת שמות יקירכם התקשרו:

***5290**

"וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי" (כ"ב ב).

את מה שישראל עשה לאמורי ראה, אבל מה שעשו המצרים ושאר האומות העולם לישראל לא ראה, כך הוא מנהגם של אומות העולם בכל הדורות, עיניהם נתונות רק למה שישראל עושים לאומות, ומתעלמים ממה שהאומות עושים לישראל. ועל זה אמרו רבותינו ז"ל במדרש (במדב"ר כ"ב): נח להם לרשעים שיהיו סומין, שעיניהם מביאות רעה לעולם.

"וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר ארץ בני עמו לקרא לו לאמר הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ והוא ישב ממולי" (כ"ב ה).

לכאורה קשה, מדוע הוצרך בלק לומר "הנה עם יצא ממצרים", הלא כל העולם כבר ידע שישראל יצאו ממצרים?

ופירש אור החיים הקדוש ע"פ דברי רבותינו ז"ל במכילתא (יתרו מס' דעמלק א) ששום עבד לא היה יכול לברוח ממצרים, וכמו שכתב רש"י בפרשת יתרו (שמות י"ט) שעד יציאת מצרים לא היה עבד יכול לברוח משם, שהיתה הארץ מסוגרת. ובזוהר הקדוש (ח"ב ל"ז) מבואר שהיו להם כשפים מיוחדים שסגרו את מצרים, ולכן היו בטוחים שישראל לא יוכלו לצאת משם לעולם.

ומי עשה את כל הכשפים הללו? היה זה בלעם שהיה מכשף גדול, והוא זה שיעץ לפרעה לשעבד את ישראל במצרים, כמו שאומרת הגמרא (סוטה י"א). ששלשה היו באותה עצה של "הבה נתחכמה לו", בלעם יתרו ואיוב, ובלעם הוא זה שיעץ לשעבד אותם. וזו היתה עצתו, שעשה כשפים שישראל לא יוכלו לברוח ממצרים, קשר אותם בשלשלאין דפרזלא, והבטיח לפרעה שישראל לא יוכלו לצאת משם לעולם.

וכשהגיע זמן יציאת מצרים יצא הקב"ה בעצמו לגאול את ישראל, וכמו שאנו אומרים בהגדה של פסח: "אני ולא מלאך, אני ולא שרף, אני הוא ולא אחר", כיון שהכשפים היו חזקים כל כך, והיה צריך לשבור אותם ולבטלם, והקב"ה יצא בכבודו ובעצמו לבטל את כל הכשפים ולהוציא את ישראל ממצרים.

והנה בלעם היה נחשב המכשף הגדול ביותר, ועד יציאת מצרים אף אחד לא יכל לעמוד כנגדו, אבל ברגע שישראל יצאו ממצרים נגלה לעין כל שגם הוא מוגבל בכח הטומאה שלו, שהכשפים שלו לא עמדו כנגד עם ישראל. וזה מה שאמר לו בלק "הנה עם יצא ממצרים" - אתה אמרת שלעולם לא יוכלו לצאת, והנה יצאו ממצרים.

נכתב ע"י הרה"ג רבי משה והב שליט"א
רב מחבלות שטראוס - ישראל

בעקבות רבותינו הדליקו נר

רבנו חיים בן עטר זיע"א 'האור החיים הקדוש'
ביום שיש זה ט"ו בתמוז חל יום הילולת רבנו חיים בן עטר זיע"א הנודע בכינוי "האור החיים הקדוש".

רבנו נולד בשנת ה'תנ"ו (1696 למנינם) בעיר סלא שבמרוקו לאביו רבי משה בן עטר זצוק"ל שהיה ידוע כדרשן וידען גדול בהלכה ובאגדה שורשי המשפחה היו מספרד וממגורשיה ולאחר שגורשו מספרד עברו לעיר סלא שמרוקו (המקור למשפחה בן עטר הוא בושם).

בגיל 8 החל רבנו ללמוד תורה מפי סבו רבי חיים (שעל שמו רבנו קרוי) עקב מצב ביטחוני מעורער ששרר במדינת סלא נאלצו משפחתו של רבנו לעבור לעיר מקנס שבמרוקו שם שרר יותר שקט ליהודים שם שהו כמה שנים ולאחר מכן חזרו לעיר סלא ושם נישא רבנו לבתו של העסקן העשיר רבי משה בן עטר ז"ל.

לאחר נישואיו הקים רבנו ישיבה שבו למדו תלמידים רבים עד שרבנו עזב את העיר ואז נסגרה הישיבה רבנו היה ידוע כדרשן גדול והיה נוהג לשאת בבית הכנסת בעיר סלא בכל יום שתי דרשות יומיות.

כ"כ שימש רבנו כגבאי צדקה וטרח רבות אצל עשירי העיר שיתרמו למען יתומים ואלמנות רבנו עבר תלאות רבות אם זה בפרנסה ואם זה בבעיות ביטחוניות כתוצאה משנאה ליהודים מצד השלטונות.

בחודש אב בשנת (1741 למנינם) יצא רבנו עם משפחתו ותלמידיו לעלות לארץ

ישראל דרך אלכסנדריה שבמצרים וגם שם הם עברו תלאות רבות עקב זה שלא הייתה הסכמה מצד השלטונות לאשר אישור כניסה לארץ ישראל אך לאחר קשיים רבים הצליח רבנו להיכנס לארץ ישראל אך גם כאן בארץ הקודש היה קשיים רבים אם זה מצד הערבים שהערימו קשיים ואם זה מצד מגפה גדולה של חולי שהפילה חללים רבים, עקב כך נאלץ רבנו לנדוד עם בני משפחתו לעיר טבריה ומשם לנדוד לעיר עכו. כששהה רבנו בעיר עכו הודיעו לו שלפי בקשת רבי חיים אבולעפיה זצוק"ל עליו לחזור בחזרה לעיר טבריה ולהקים שם ישיבה אך עקב אי אלו קשיים גם זה לא צלח ורבנו עבר לירושלים עיה"ק ושם הקים את ישיבת "כנסת ישראל" שבה למדו למדנים וצדיקים גדולים ביניהם רבי יוסף חיים דוד אזולאי זיע"א (הקרוי החד"א הקדוש).

לקראת חג השבועות של שנת ה'תק"ג החל רבנו לדבר עם תלמידיו על הגאולה המתקרבת וכן יש להתכונן למשיח צדקנו אך לאחר כמה שבועות חלה רבנו והשאיר צוואה לתלמידיו איך להמשיך את סדרי הישיבה.

רבנו נתבקש לישיבה של מעלה במוצאי שבת קודש בתאריך ט"ו בתמוז ה'תק"ג (1743 למנינם) והוא בן 47 שנים בפטירתו. רבנו נטמן בהר הזיתים שבירושלים עיה"ק ועל מצבתו חרט תלמידו החד"א הקדוש בין השאר את המילים "שיחה קלה שלו אלוקים חשבה לטובה", "והארץ האירה מכבודו כאשר האירו שבעת הנרות וזויהו והדרה וכבוד ה' מלא", "הלוא הוא המקובל האלוקי חסידא קדישא כמוהר"ר חיים איבן עטר ז"ל נתבקש לישיבה של מעלה יום ט"ו לחודש תמוז להנות מזוי השכינה".

העלון להצלחתם של: אהרון בן מיכל - רפ"ש הנפש והגוף, הילה בת אסתר - זרע בר קיימא, יואל בן בר - כל הישועות, ישראל אהרון בן חיה שרה - פרנסה טובה, ישראל בן מוזל ימימה - זיווג הגון, מיכל בת חגית כרמלה - זיווג הגון, עטרה בת רחמה - כל הישועות, נעמי בת רחמה - כל הישועות, יעלה בת רחמה - כל הישועות, נחמן בן רחמה - כל הישועות.

מאור ישראל

הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
בפינתו הקבועה ברדיו קול חי בתוכניתו של הרב בן לולו
כל יום ה' בשעה 13:30

קיצור הלכות בין המצרים

- בסעודת מצווה כגון שמחת חתן וכלה, בר מצווה, ברית מילה, פדיון הבן, וסיום מסכת מותר לשמוע שירי קודש המלווים בכלי נגינה, שמפני שהיא שמחה של מצווה יש להקל בדבר.
- אדם שנוהג בלילה ומרגיש עייפות ומשער בדעתו שע"י שישמע שירים לא יבוא לידי שינה, מותר לעשות כן משום "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם".
- גגנת שרוצה להשמיע שירים לילדים כדי להרגיעם ולשעשעם, מותר לעשות כן כיון שאינה מתכוונת ליהנות מאותם השירים אלא לעשות מלאכתה נאמנה ותו לא.
- אדם שסובל מדיכאונות וחרדות וכדו', וע"י שישמע שירים זה ירגיע אותו מותר לו לשמוע שירים.
- **תספורת:** • אנו הספרדים שקבלנו הוראות מרן השו"ע נוהגים לא להסתפר דווקא בשבוע שחל בו ט' באב אבל שאר הימים כן מסתפרים, אבל אחינו האשכנזים שנוהגים כמנהג הרמ"א נוהגים לא להסתפר מ"ז בתמוז עד אחר תשעה באב.
- כתב מורנו ורבנו מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל- בחור ספרדי שלומד בישיבה אשכנזית מותר לו להמשיך במנהגינו ולהסתפר ולהתגלח עד ר"ח אב, ואפילו שרוב הבחורים בישיבה אשכנזים ונמנעים מתספורת בימים אלו ואין לו לחוש לאיסור "לא תגודדו", מכל מקום כתב הרב שהרוצה להחמיר בזה תבוא עליו הברכה.
- בחורה שהיא בשידוכים וכן בחורה מאורסת מותר לה להסתפר בימים אלו, והיתר זה הוא אפילו בשבוע שחל בו ט' באב.
- מותר לאשכנזי לספר ספרדי בימים שאחר י"ז בתמוז עד שבוע שחל בו ט' באב, ואפי' שאשכנזים נהגו איסור בתספורת בימים אלו מ"מ לספר אחרים מותר. וכמו שהארכנו בדבר בספר "תורת מישאל משפטי ישראל".

- הנביא מקונן על ישראל "כל רודפיה השיגוה בין המצרים" (איכה א' ג.) ואמרו על זה חז"ל אלו ימים שבין י"ז בתמוז לט' באב, כדאיתא בגמרא בתענית כו: חמשה דברים אירעו בי"ז בתמוז- נשתברו הלוחות ובוטל התמיד (בימי הבית הראשון) והובקעה העיר ושרף אפוסטמוס את התורה והועמד צלם בהיכל.
- **ברכת שהחינו:** • כאמור הימים שבין יום שבעה עשר בתמוז עד תשעה באב אלו ימי בין המצרים, ובימים אלו נוהגים להימנע מלאכול פרי חדש או ללבוש מלבוש חדש כדי שלא נבוא לברכת שהחינו, שהרי ימים אלו הם ימי צרה ותוכחה לעם ישראל, ואין בימים אלו יאמר האדם "שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה?"
- אף בשבתות שבתוך ימי בין המצרים רבינו האר"י היה נמנע מלבוש לידי ברכת שהחינו, אך מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל פסק שאפשר לברך שהחינו על פרי או על בגד חדש בשבתות שבתוך ימי בין המצרים.
- אם חל מילה או פדיון הבן בימים אלו, מברכים שהחינו. כיון שהיא מצווה בזמנה ואי אפשר לדחות את הברכה לאחר מכן.
- אישה מעוברת שרואה פרי חדש ומתאוה לו, רשאית לברך עליו שהחינו ולאוכלו אף בימי החול שבין המצרים.
- **עריכת נישואין:** • מנהג אחינו האשכנזים שלא לערוך נישואין מ"ז בתמוז עד ט' באב. אבל מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל כתב שאנו הספרדים צריכים להחזיק במנהג שנהגו אבותינו לערוך נישואין עד ר"ח אב, אלא שמראש חודש אב עד ט' באב נהגו להימנע מעריכת נישואין, ואף ר"ח אב עצמו בכלל האיסור.
- אירוסין (וורט)- עושים אפי' ביום תשעה באב עצמו, מחשש שמה יקדמנו אחר, אבל לא יעשו עם כלי נגינה.
- **כלי נגינה:** • בימים אלו אסור לשמוע שירים עם כלי נגינה, משום שימי אָבָל הם לישראל, וכן אסור לעשות ריקודים ומחולות אפי' בלי כלי נגינה.

הרב אברהם דניאל שליט"א

רב במוקד הליכות "בית מרן"

כשרות המזון

- שיכול לבקש מאדם אחר שיקנה את הסירים הנ"ל לחבירו במתנה ואז יוכל להטבילם בברכה מדין זכין לאדם שלא בפניו.
- **שאלה: לכבוד הרב, האם בכל פעם שאופים בתנור חייב לנקותו היטב?**
- **תשובה:** היות ויש שמשתמשים בתנור באותו תא גם למאכלי בשר/חלב וגם למאכלים פרווה ולא חל דין הבשרי/חלבי על המאכל הפרווה אלא אם כן היה שאריות מאכל הבשרי/חלבי שאז כן יחול על המאכל הפרווה דין הבשרי/חלבי. וכל הנ"ל שאין פי שישים במאכל הפרווה כנגד השאריות, אבל אם יש פי שישים במאכל הפרווה נשאר פרווה, (ברוב הפעמים יש פי שישים במאכל הפרווה) ודין זה יכול להיות לא רק בתנור אלא גם במיקרוגל שיש בו שאריות מאכל בשרי/חלבי שחיממו בו מאכל פרווה- הדין כהנ"ל, וכן בסיר בשרי/חלבי שלא ניקו אותו היטב.
- וכל דינים אלו נלמדים ממה שכתב השו"ע (יו"ד סימן צה-א) וז"ל "דגים (פרוה) שנתבשלו או ניצלו בקדרה של בשר רחוצה יפה ואין שום שומן דבוק בה מותר לאוכלם בכוח (חלבי) משום דהוא נותן טעם דהיתרא, ואם לא הייתה רחוצה יפה אם יש ממה שעל הקדרה יותר מאחד בשישים בדגים אסור לאוכלם בכוחת.
- השאלות נלקחו מקו "בית מרן" ניתן להשאיר שאלות *5293 בשלוחה *25

- שאלה: לכבוד הרב, אנו אופים בכל שבוע חלות לשבת וברוב הפעמים אנו אופים למעלה מ- 1,560 גרם שהוא שיעור חיוב הפרשת חלה, אך לעיתים קורה שלא אופים את הכל אלא מקפידים בעודה עיסה ומשאירים לשבוע אחר, השאלה האם אנו חייבים להפריש חלה בברכה?
- **תשובה:** כתב מרן השו"ע (יו"ד סימן שכו-ב) וז"ל "נחתום שעשה עיסה לעשותה שאור לחלקה חייבת בחלה שאם לא תימכר יעשנה פת, אבל העושה עיסה לחלקה בבצק- פטורה, ולכן, אותם שמוחלקים את העיסה לשכנים וכדומה ואין בכל אחת שיעור חלה אינם מפרישים חלה מפני שחילקה בעודה עיסה, אבל אם לאחר אפיה חילקו ויש בעיסה 1,560 גרם הרי היא חייבת בחלה, אבל אם מגיחים לשבוע אחר אפילו חילקה בעודה עיסה חייבים להפריש חלה בברכה, (ועיי' חו"ע שבת א-ז).
- שאלה: שלום וברכה, קניתי לחברי סט סירים במתנה ליום נישואיו ורציתי להטבילם, האם צריך לברך?
- **תשובה:** כל כלי מתכות חייבים בטבילה בברכה והוא שהיהו לאכילה, אבל אם הם אינם לאכילה- אינם חייבים, ואם הם למסחר כגון בעלי מסעדה או בעל אולמות ומלונות אינם חייבים להטבילם, ולכן אם מביא את הסירים לחבירו במתנה היות ולא קנה אותם למאכל אלא לדבר אחר (מתנה) הדין שאינו יכול להטבילם, אלא

סגולה נאמנה

סגולה לילדים צדיקים

הלומד בספר האור החיים הקדוש בליל שבת יזכה לילדים צדיקים.

העלון להצלתם של: שרה בת רחמה - כל הישועות, נתן בן רחמה - כל הישועות, עידו בן פנינה פרידא - כל הישועות, פנחס חיים בן חגית כרמלה - זיווג הגון במהרה, רוחמה בת יהודית - כול הישועות, רות בת חגית כרמלה - זיווג הגון, שרית בת הלנה - פרנסה טובה ובריאות איתנה, מרים בת איריס - ורע בר קיימא, שמואל יצחק בן לאה - בריאות הגוף והנפש.

להיות עם האמונה

הרב הגאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א
רב מדרשיית "בית מורן" ומחבר סדרת הספרים "נר לרגלי" ועוד...

תיקון המידות מעל הכל

סיפור לי אדם, שהייתה בבנינו מריבה בין שכנים על הוצאה נצרכת לתיקון הבניין, והוא שואל: "האם מותר לי לשלם סכום שתובעים ממני, למרות שברור לי שאיני צריך לשלם, רק בשביל לא לריב ולבוא לידי מחלוקות?".

התשובה היא: נכון שאדם צריך לעשות השתדלות כדי לשמור על ממונו. עליו להשתדל שסכפו לא ילך לאיבוד, אבל כשהאדם רואה שהוא עלול להגיע למצב של השחתת המידות, הוא יכול לוותר. אם יש לאדם עסק עם מישהו תקיף שגורר כל מי שמתווכח עמו למצב של עימות מילולי וגרוע מכך, והוא לא רוצה להגיע למחוזות הללו, עדיף לו שיוותר. בוודאי שהאדם רשאי לוותר אם אינו רוצה להגיע לידי מחלוקת מכאיבה, ואדרבה טוב מאוד שיוותר משלו כדי שלא להשחית את מידותיו.

סיפור כזה יכול להופיע בכמה אופנים. למשל, אדם נמנע מללכת לדין תורה עם מישהו שהוא אמור לתבוע, כי ידוע לו שיגיעו למצב של התמודדות מול הדיינים, ועלולות להתפתח מכך מריבה ושנאה, והוא עלול להשחית את מידותיו, לבוא לקפידות ולכעסים ולרדת למקומות שפלים. אזי במקרה שכזה אם הוא מחליט לוותר על הדין תורה, זה לא נקרא שהוא רשע בהצלת ממונו. ראשית על האדם להבין, כי ההשתדלות באה רק כדי לקיים את קללת "בזעת אפך תאכל לחם". מה שכתוב לאדם, הוא יקבל. ההשתדלות אינה מעלה או מורידה לאדם את קצבתו כי "מזונותיו של אדם קצובים לו".

לכן אם האדם רואה שבהשתדלותו להציל את ממונו, הוא יגיע להשחתת מידותיו,

בוודאי שהוא לא נקרא רשע אם לא יעשה את ההשתדלות, כי הדאגה למידות מתקנות קודמת.

דוגמא נוספת. אב הכלה הבטיח לחתנו סכום כסף לפני החתונה ואינו עומד במילתו, מה על החתן לעשות? אם החתן יודע שתביעת הכסף המובטח תגרום לזלזול בכבוד חמיו, ועלולה לקלקל את השלום בביתו והוא מוותר, בוודאי שיבורך. ואכן מובא ב'שולחן ערוך', והאריך בזה ה'חפץ חיים' באחד מספריו, שהאדם לא יעמוד עם חמיו על הסכום שהלה הבטיח לו. נכון, צריך לעשות השתדלות, אבל כאשר היא גובלת במצב שאתה עלול לבזות מישהו, או בשום אופן אין לעשות השתדלות כזאת, ולא תיחשב לרשע, כי בוודאי שקצבתך משמיים לבסוף תגיע אליך.

כיצא בזה, אם אדם עובד במקום מסוים וחש שמצלים אותו, בוודאי שעליו לעשות השתדלות כדי לעזור לעצמו, אבל אם הדברים גובלים בהשחתת המידות, והוא יודע שבמצב כזה הוא עלול לבוא למחלוקות, אין שום עניין להשתדל. אדרבה, ככל שאדם יותר יעביר על מידותיו, כך יבורך יותר, ויזכה להצלחה ושפע. וזהו כלל גדול, אדם שוויתר אף פעם לא הפסיד.

לסיכום, נכון שאדם צריך להשתדל להשיג ממון או להציל את ממונו, אבל כאשר זה גובל בהשחתת מידותיו, הוא פטור מהשתדלות כזאת, ואין עליו אשמה שהתירש בהשתדלותו, מכיוון שיעקר האדם הוא להיות בעל מידות טובות.

**לרכישת דיסקים 5 דקות חי באמונה של כבוד הרב לוגאסי שליט"א
(כ 100 שיעורים בדיסק) חייג 5290***

חינוך הילדים

הרב הגאון רבי אבנר קוואס שליט"א
מרצה בשלום בית וחינוך ילדים

הענשה - המשך

הקדמה שניה: צריך לזכור שלילד יש נשמה. הנשמה היא בת חורין ולא אוהבת לקבל מרות. לנשמה יש בחירה חופשית והיא לא רוצה להיות מוגבלת. אף אדם לא אוהב לקבל עונש כי זה מגביל את חירותו. וכשמענישים צריך לקחת את זה בחשבון.

אם נפנים שנשמת הילד היא בת חורין, ואנחנו רק צריכים להגיש לה עזרה, הרי שהעונש יהיה מעודן יותר וקולע למטרה ואז נשיג את התוצאות הרצויות.

הקדמה שלישית: לכל אדם בעולם ישנה נקודת אמת שנקראת מצפון. כתב הרב דסלר שהמילה 'מצפון' מקורה במילה 'מצפן'. והמצפן תמיד מורה לאדם את הדרך הנכונה.

גם לילדים ישנה נקודת אמת כזו. כל אדם מוכן לקבל עונש כאשר ברור לו שהוא חצה קו אדום. אבל אם בעיניו לא היה קו אדום שאותו הוא חצה, והוא נענש על זה, הוא יהיה ממורמר ומתוסכל וישנא את נותן העונש.

נרחיב מעט. כשהורים נותנים פקודה לילד הפקודה חייבת להיות ברורה גם להורה וגם לילד. ואם הוא יפר אותה הוא יהיה מוכן נפשית לקבל עונש, ולא ישנא את נותן העונש. אבל אם ההוראה היתה מטושטשת ולא נראה קו ברור, אז אסור להעניש את הילד אם הוא עבר על כך.

נתי נכנס בסערה למטבח ואמר לאמא במהירות: אמא אני חייב לרדת למטה, החברים שלי קוראים לי. אמא את מסכימה? תגידי 'כן' כולם שם...

האמא נלחצה ואמרה בטון הססני: לא כדאי...

הילד קלט את ההססנות והסביר לעצמו: לא, זה כדאי. וירד למטה.

כשהוא חזר הביתה, נזפה בו אמא ואמרה: אמרתי לך לא לרדת למטה, אתה לא ממושמע, עכשיו תקבל עונש.

קוראים יקרים, שמתם לב להוראה המטושטשת והלא החלטית? עונש במקרה כזה הוא עוול.

בסיטואציה כזו, כשלא יודעים מה לענות, אומרים לילד: בינתיים אתה לא יורד, כשאחליט אחרת אומר לך.

כאן הקו ברור לגמרי והילד ימתין.

נשאלת השאלה: כיצד אנו ההורים נדע אם ההוראה שלנו ברורה או לא?

נחזור למה שאמרנו בפרק 'התמודדות עם חוצפה' (עמ' 42), ושם הסברתי באופן מפורט שלושה כללים בהורדת פקודה:

א. לדבר בגובה העיניים.

ב. טון דיבור חד משמעי.

ג. לא לאיים.

לאחר שבדקנו שאנו עומדים בשלושת הכללים הללו, ושרטטנו לילד קו אדום והוא בכל בזאת עבר על ההוראה, נוכל לתת לו עונש, והוא גם יקבל אותו בהבנה.

דוגמא לקבלת עונש בהבנה, אצל מבוגרים:

שמעון חזר מחתונה של חבר בשלוש לפנות בוקר. הוא הגיע לצומת האחרונה לפני ביתו והרמזור בצומת היה אדום. לא היתה באיזור נפש חיה, כולם ישנים, אפילו חתולים לא עוברים. הוא פתאום חשב לעצמו - למה אני ממשיך לעמוד בצומת כשאין כאן אף אחד?

הוא הסתכל ימינה והסתכל שמאלה, ראה שאין שוטר, שם נפשו בכפו וחצה את הצומת באור אדום. תוך כדי חציה, נדלקו אורות של ניידת משטרה סמויה, ושוטר קפץ לעומתו כששרביט אדומה מוארת בידו, והורה לו לעצור. חשב שמעון לעצמו - מגיע לי, זה היה אדום ברור.

קוראים יקרים, אפילו אם הוא ינסה להתווכח קצת עם השוטר, בתוך תוכו הוא יודע שהוא עבר עבירה. כמוכן שהשוטר נתן לו דו"ח תנועה בסכום גבוה וגם נקודות. שמעון אפילו לא כעס, כי הוא מבין את טעותו.

(ילדינו, הרב אבנר קוואס)

העלון להצלחתם של: שמעון יצחק בן רחל מילכה - בן זכר, ישעיהו יוסף בן רמה - שנזכה לקבל משיח שה יצל אותנו ויזכה להיות צדיק גדול, רמה בת ליהו - ברכה והצלחה כל הישועות, אביגיל בת מיכל - רפואה, אברהם ליאור בן מרים - בריאות, אליהו בן מרים - רפואה וכול הישועות, אפרת בת אוסנת - שתמצא עבודה, הילה אסתר בת לאה - בשורות טובות שלום בית.

מוזקה הרבים הרב הגאון רבי יגאל כהן שליט"א
וגם בשלוחה מיוחדת 5293* שלוחה 8<13 בחיזוק יומי ושעורים מלאים

בחסדך בטחתי

רב מוסר שיעור לתלמידיו, ובמהלך השיעור קם על רגליו אחד מהנוכחים ואומר: "הרב, זה לא נכון מה שאתה אומר!" על פי רוב נכנס כעס מסוים ללבו של הרב. אני טועה? אני שלמדתי תורה כל כך הרבה? אני שכולם משבחים את כוח סברתי בעיון? ועוד מי אומר לי את זה, תלמיד שלא למד עשירית ממני תורה, הוא אומר שאני טועה?

גם כעס זה שרשו במדת ההתנשאות, ואת תרופתה הבאתי בפרק הקודם. **אני?** הולכת אשה הידועה בסגנון לבושה המהודר והיפה. והנה ניגשת אליה חברתה ואומרת לה: "מה זה הבגדים האלה? אין לך טעם טוב בבגדים!" ואז מיד מתפרצת בתוכה צעקה: "לי אין טעם טוב? אני שכולן באות להתייעץ אתי בנושא הלבוש? אני קבלתי כל כך הרבה מחמאות מחברות על סגנון לבושי, ובנוסף לכך החברה הזאת בעצמה אינה יודעת לבוש יפה מהו, והיא מעזה להעיר לי?"

אתם ודאי מבינים את סבת הכעס - "גאווה".
עשיר גדול שרגיל לתת צדקות רבות, כשהגיע אליו ראש ישיבה חשוב לבקש עזרה עבור ישיבתו, נתן לו ש"ק על סך חמש מאות דולר. למראה הש"ק אמר לו הרב: "למי זה יספיק? יש לי חמש מאות תלמידים!" וכמוכן רמז לו על קמצנותו והלך.

מיד חושב העשיר בלבו: "איך הוא לא מתביש ממני? אני שמחלק בכל שנה למעלה ממיליון דולר לצדקה? אני שהזכויות שלי עולות על ראש הישיבה בכפל כפלים, כך הוא מדבר אלי?"

אם רק היה יודע העשיר שהוא בסך הכל כספת של הבורא יתברך להחזיק את הכסף ולחלקו לנזקקים, לא היה כועס מפני שהיה יודע מעוט ערכו..

(מתוך הספר יגל ליבי - הרב יגאל כהן שליט"א)
ניתן להשיג את הספר בטל' 03-8000770

סיבת הכעס

הכעס נובע מכמה סיבות, והעיקרית שבהם היא מידת "הגאווה". לכן הבאתי פרק זה שמדבר בנושא מידת הכעס מיד אחרי מידת הענוה כיוון שמידת הענוה מביאה למידת הסבלנות. אשתדל להביא לפניכם כמה ארועים שגורמים לאדם לכעוס, ובע"ה אנסה להסביר את סיבת הכעס.

אדם שפגע בחברו במילים קשות ובלשון מזלזלת, מיד מתעורר כעס בליבו של החבר הנפגע. פעמים הכעס יוצא החוצה בדרך של צעקות, גידופים, איזמים או העלבה בחזרה, פעמים שהתגובה היא שתיקה רועמת והקפדה בלב, ופעמים שמחכה בכליון עינים לזמן הנקמה.

כמה אנחנו שוים? כעס זה נובע מהמחשבה שאנחנו שוים הרבה, ואיך מעז מאן דהו לדבר או לחשוב דברים כאלו עלינו, הרי אנחנו חכמים, אנחנו מצלחים ואנחנו עוזרים לזולת.

כך גם מרגיש בעל שאשתו פגעה ברגשותיו: "אני, כך מגיע לי, אני שעשיתי בשבילה כל כך הרבה, אני שדואג לכל מחסורה, אני ואני... וזה מה שמגיע לי בתמורה?"

וכן להפך, אשה שבעלה דבר אליה בנימת זלזול, מיד צפים במחשבותיה כל הדברים הטובים שעשתה, ומסקנתה - זה לא מגיע לי...

אם הבן שלכם חלילה התחצץ אליכם, תשאלו מיד את עצמכם מדוע אנחנו כועסים. על פי רוב הסיבה האמתית של הכעס היא: "ככה אתה מדבר אלי? אני הבאתי אותך לעולם? טפלי בך, פרנסתי אותך? אני אבא שלך? איך אתה מדבר אלי?" גם כעס זה נובע ממידת הגאווה!

אין כוונתי שאין להעמיד את הבן במקומו על דבריו, ואפלו להרים את הקול עליו כדי לחנכו, אבל - למה לכעוס?

פִּינַת האור החיים הקדוש

המדור לרפואת
התינוקת אורה תהילה בת אפרת לרפו"ש

"מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" (במדבר כד, ה)

מבאר ה'אור החיים' הקדוש פירוש לפי שיש בישראל כת שקובעים עתים לתורה וכת שעוסקים בה יתד התקועה, כנגד בעלי העיתים אמר מה טובו אוהליך יעקב, כאוהל זה שאינו קבוע. וכנגד כת התקועה אמר משכנותיך ישראל, עוד נתכוון כנגד ב זמנים:

א' - שהיו במדבר שהיה ה' ביניהם באוהל דכתיב (שמות כו - ז) "ועשית יריעות עיזים לאוהל המשכן", וכנגדו אמר "מה טובו אוהליך",
ב' - שהיו בישוב דכתיב (מלכים א'-ח-יב-ד) "אז אמר שלמה ה' אמר לשכון בערפל וכו' מכוון לשבתך עולמים, וכנגדו אמר משכנותך ישראל". ע"כ וביאור הדברים - יש הבדל בין אוהל למשכן. 'אוהל' - הוא דבר שאינו קבוע ו'משכן' הוא דבר קבוע.

כנגד זה יש בעם ישראל כאלה שקובעים זמן ועת ללימוד התורה אך שאר הזמן עוסקים בדברים אחרים, אך ישנם כאלה שעוסקים במשך כל היום בתורה. הסוג הראשון - נמשל ל'אוהל' שאינו קבוע במקום אחד אלא עובר ממקום למקום.

הסוג השני נמשל ל'משכן' - שהוא קבוע במקומו ואינו זז ממקומו. שהתורה

היא קבע בשבילם וזו מעלה הטובה ביותר שנקראת ישראל. ועוד יש שני בחינות באדם - עראי, זמני - זה כאוהל, ובחינה של קבע - כמשכן. אומר ה'אור החיים' הקדוש שלא נטעה ונחשוב שהכת הראשונה שנמשלה לאוהל שהוא עראי - זה לא טוב וא"כ אדם יאמר אם איני יכול לעסוק בתורה במשך כל היום לא אעסוק בה בכלל. זה טעות! זה היצר שלוש לו כך - שהרי כתוב מעיד "מה טובו אוהליך יעקב" שגם בחינה זו שלומדים רק בעיתים וזמנים מסוימים - זה טוב ועושה נחת רוח ליוצרו.

אלא המטרה היא שאדם צריך לשאוף שיהיה בבחינה של משכן של בית שהוא קבוע במקומו.

כלומר - שהתורה, ויראת שמים ומידות טובות ומעשים טובים ישכנו אצלו תמיד בקבע ובתמידות ולא כאוהל עראי שמשתנה לפי רוח הזמן. ובפרט בתקופה כזו שהגאולה בפתח ממש צריך להתחזק בלימוד התורה וכמו שכתב ה'אור החיים' הקדוש בפרשת תצווה (כ"ז-כ) שגלות רביעית תלויה בזכות משה ולזה נתארך הגלות כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצוות אין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה, ע"ש.

ויחי רצון שזכותו תגן עלינו וה' במהרה יגאלנו גאולה שלימה ברחמים. אמן

הציבור מתבקש להתפלל לרפואת התינוקת הנמצאת בטיפול נמרץ וזקוקה לרחמי שמים מרובים לרפואת אורה תהילה בת אפרת ועל כל חולי עמ"י. תזכו למצוות.

שמחים אנו לבשר לציבור הרחב על מוהלים שימולו את בנכם בשטו"מ ללא עלות

הרב ישראל בן-שלמה שליט"א
052-7180825

הרב אברהם נקי שליט"א
058-3224789

שקיבלו את הדרכתו והסכמתו של המוהל המומחה הרב עמרם דהוקי שליט"א

העלון להצלחתם של: לאה בת מרים - רפואה והצלחה בחיסון, מאיר נועם בן לאה - הצלחה במשפט שלום בית ורפואה, מעין מרים בת קול בת לאה - רפואה וזיווג, משיח בן מרים - רפואה וכול הישועות, נתן בן אברהם - חזרה בתשובה, רבקה מוול טוב בת אורה - בשורות טובות, ליד בריא, רחל בת מרים - רפואה, רחמים בן מוניר - שיצליח בצניטור.